

בס"ד ז' כסלו ה'תשע"ה
הדלקת נרות - 16:17
צאת השבת - 17:08
רבנו תם - 17:40
לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

שנה חמש עשרה - עלון מס' 744
@ במוצאי שבת "ברכת הלבנה"
@ ניתן להקדיש העלון לרפואה, ברכה, פרנסה, זיווג, הצלחה, זש"ק, ולהבדיל לעילוי נשמת יקיריכם.
טל' המערכת: 054-7743834, 08-9437333

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

פפטידיון: "ועמנו תלואים" (הושע יא)

פרשת ויגל

בדוק ומנוסה - סגולה גדולה להשתתף בסעודה הרביעית בבית הכנסת "אוהל-מועד"

מלשיני הפרשה:

- ← קורות יעקב בדרך לחרן - חלום יעקב.
 - ← פגישת יעקב עם רחל בת לבן.
 - ← יעקב ורודף - נשואי יעקב ללא ולרחל.
 - ← הולדת בני יעקב, הצלחתו במעשיו ונתעשר עושר רב.
 - ← יעקב לוקח את כל משפחתו ורכושו ועוזב את בית לבן.
 - ← לבן ואנשיו רודפים אחרי יעקב ומשיגים אותם בהר הגלעד.
 - ← לבסוף השלימו יעקב ולבן ביניהם ונפרדים בידידות.
 - ← יעקב המשיך בדרכו הביתה והגיע למחניים.
- "והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"**
סולם בגימטריא: ממון = 136. הממון אמנם הוא דבר ארצי, גשמי, אך ראשו מגיע השמימה אם משתמשים בו לדברים טובים כגון: צדקה, חסד וכדומה. אז הוא עושה בזה פעולות גדולות בשמים.
- "ויתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש... והיה ה' לי לאלוקים"**
כאשר ליהודי יש את צרכיו הבסיסיים הנחוצים לו - לחם לאכול ובגד ללבוש - הרי הוא כרוך אחרי ה' יתברך בכל מעשיו "והיה ה' לי לאלוקים". לא כן הוא הדבר כאשר הוא מתברך בעושר ובנכסים - שאז פעמים שהעושר הופך להיות לאמצעי ח"ו לריחוק מבורא עולם - שנאמר: "וישמך ישרון ויבעט".

"והתקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעלני"
בהולדת שמעון אמרה: כי שמע ה' כי שנואה אנוכי. בהולדת לוי אמרה: עתה הפעם ילוה אישי אלי, בהולדת זבולון אמרה: הפעם יזבלני אישי. לומר לך שלגבי לאה, העיקר הוא יעקב בעלה. ואילו רחל - לדידה היו הבנים עיקר: הבה לי בנים ואין אין מותה אנוכי.

"והתגזר רחל את התרפים אשר לאביה" (ל"א י"ט)
יש אומרים שרחל גנבה אותם כדי לבטל עבודה זרה מבית אביה. אילו היה כן, למה הולכה אותם עמה ולא טמנה אותם בדרך? לכן נראה לי, שפחדה מאביה שמא ינסה בהם לדעת איזו דרך בחרו, לכן לקחה אותם. (אבן עזרא)

"והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"
סלם רק כשהוא עקום אז אפשר להשתמש בו, כך מי שרוצה לעלות במעלות התורה והיראה צריך להכניע את עצמו כסולם.

"וייקץ יעקב"
כתוב פעמיים וייקץ, "וייקץ יעקב", "וייקץ פרעה", דדיק כשקם מהמטה מיד מתחיל בעבודת ה', שאמר יעקב "אכן יש ה' במקום הזה... אבל גוי כשקם מהמטה "ויישן ויחלום שנית"... מיד מתהפך לצד אחר לחטוף שינה שניה.

"על כן קראה שמו יהודה ותעמוד מלדה"
שואלים הרי הודאה זה דבר טוב, ובפסוק משמע שבגלל שנתנה הודאה לה' הפסיקה ללדת? ומתרגמים שכל אחד צריך להודות על העבר ולהתפלל על העתיד ולכן כששואלים לאיש מה שלומך עונה "ברוך השם" "וירחם ה'", אבל לאה הודתה רק על העבר ולא ביקשה על העתיד, בגלל זה ותעמוד מלדת.

"ויעקב קרא לו גלעד" (ל"א מ"ז)
מה משמיענו הכתוב שיעקב קרא לו גלעד? והלוא גלעד הוא תרגום המילים יגר שהדותא? אלא, בא הכתוב להשמיענו שלא שכח יעקב את לשון הקודש, ולא רצה ששם המקום ישאר בשפה הארמית.

פינת הנביאים והפזמונים

טחו עיניו מראות = מי שלא רואה את הדברים ראיה נכונה.
דוגמה: השר - טחו עיניו מראות את כל הנסיונות להרחיקו מהמשך.
מקור: לא ידעו ולא נבינו, כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבתם [ישעיהו מד, יח]. (ניבונכו)

"והנה אזוכי עומר" (כ"ח ט"ו)
על הכל השיבו ועל הפרנסה לא השיבו (בראשית רבה ס"ט). משל לאחד שעמד לשלוח את בנו למרחקים והכין לו את כל הדברים הנחוצים לו בדרך, גם סכום כסף להוצאות הנסיעה. בינתיים נודע לו כי הדרך משובשת בגייסות. אמר האב: מעתה אסע עם בני כדי לשומרו מכל מכשול ופגע. בדרך שאל הבן את אביו על הכסף שהכין בשבילו. אמר לו האב: הרי אני נוסע אתך וכל מחסורך עלי, והכסף למה לך? זהו שאמרו חז"ל כי הבטחת ה' הייתה "והנה אנוכי עמך וכל מחסורך עלי". (המגיד מדובנא)

"טוב התי איתה לך מותהי איתה לאיש אחר"
לבן רימה את יעקב ברמז בזה שאמר "תתי" - בגימטריא קטנה: תשע, וכן לאה בגימטריא קטנה תשע, מתתי - בגימטריא קטנה שלש עשרה, וכן רחל - בגימטריא קטנה: שלש עשרה. זה שרצה לבן לומר: תתי - זאת לאה תהיה בשילך מתתי - שזאת רחל תהיה לאיש אחר.

"אלוקי אברהם יצחק ויעקב..."
18 פעמים כתוב בתורה "אברהם יצחק ויעקב" וזה אחד מן הטעמים שתקנו להתפלל תפילת שמונה עשרה. (ירושלמי).

העלון טעון גניזה **הסירו מכשול מדרך עמי!** אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.

"הבאר" - רמז וסימן כיעקב וכישראל מאצאי

⊙ והנה באר בשדה-באר מים= ואין מים אלא תורה.

⊙ והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה = שלוש הכתות המהוות ציבור = צדיקים בינוניים ורשעים.

⊙ פי מן הבאר הוא, ישקו העדרים = התורה הזו אמורה להשקות ולהציל את כל שלוש הכתות.

⊙ והאבן גדולה, על פי הבאר = האבן, זהו יצר הרע, המנסה להניאם מלהתפלל וללמוד.

⊙ ונאספו שמה כל העדרים = אך כאשר מתאחדים הציבור ביחד, בכוחם לנטרל את יצר הרע.

⊙ ונללו את האבן מעל פי הבאר = ומזיזים את יצר הרע בקלות, "כאדם המעביר הפקק מעל פי הצלוחית".

⊙ והשקו את-הצאן = ומתפללים, ולומדים ומלמדים את "צאן ה' - הם הילדים = דור ההמשך.

⊙ והשיבו את האבן על פי הבאר, למקמה = אך, כאשר מתפזרים וחוזרים כל אחד למקומו, שוב חוזר יצר הרע ומפריע בתפילה ובלימוד.

"בניד כשחילי זתים" - חינוך

ההורים יכולים בדבור בעלמא, כגון: בשולחן של שבת, ליתן את הערכים לילדיהם ולנווט אותם לדורות. הילדים קולטים את מה שההורים מחשיבים. אם הם משבחים תלמידי חכמים ומספרים על גדולי תורה בהתפעלות, זה נכנס ללב ילדיהם, וגם הם יעריכו תלמידי חכמים וירצו להיות כמותם, וכן הבנות ירצו להנשא רק לתלמיד חכם. ואם ההורים מדברים על כסף ועסקים, או על גדלות הרופא או הפרופסור או בעל מלאכה, וכבודם ניכר מתוך התפעלותם מהם, לזה ישאפו גם ילדיהם, ואיך יצפו מהם ללמוד ולהיות אברך או להנשא לאברך?

ולכן צריך האב או האם להכין מעשיות על גדולי התורה וצדיקי הדור, ולשבח אותם בשולחן שבת ובכל הזדמנות, ולהסביר שעמל התורה זה חשוב מן הכל, ואין כבוד אלא תורה, וכמה זכו גדולי התורה, ולהתפעל ממעשיהם ולהחדיר לילדיהם את חשיבותם, ושהם מגינים על הדור. וכמו שכתוב בפרשת שלח לך: "יהי בה עץ אם איני", אלו הצדיקים שמגינים על הדור, כמו שפרש שם רש"י. וכן לדבר בשבח של המרא דאתרא וכדומה, כדי להחשיבו בעיני ילדיהם, גם כדי שהם יקבלו ממנו, וגם כדי שישאפו להיות גדולי תורה.

כל הישועות והברכות

לאהרן וצביה ג'רפי היינן שתרמו לסעודה הרביעית בלויין זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תנן בעדם, לרפואתם והצלחתם שיתברכו בכל מיילי דמיטב ויתגשמו בכל משאלות ליבם. שיוכו באושר ובפרנסה טובה, שיתברכו בכל מיילי דמיטב. להבדיל לעיני סעדה ג'רפי בת יחיא ז"ל

מרכה וצביה

לאפרים וייכבד נסימי על הסיוע והעזרה לזיכוי הרבים. שיתברכו בבריאות ופרנסה טובה בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות הם ובני ביתם, וזיווג הגון לבנותיהם.

רפואה שלימה

כחליכה ג'מזו בת חנה מנבית הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרנבי אבריה וש"י"ה גידיה. שתחזור לאיתנה הראשון ותזכה לשנים רבות וטובות.

מסרה נחמה

לתועלת הציבור הקו הישיר 351 מיבנה לבני-ברק ובחזרה תוגבר וכדאי להשתמש בו ולחשוך זמן יקר וכסף רב. פרטים וזמנים: ר' גבריאל אביטן 050-4180178

מרכות ואחוליס אפסיים

יאר וזהבית כהן היינן בהגיע חנו הראל נ"י לגיל הוולקנה. יה"ר שיעלה במעלות התורה והיראה ויצליח בכל דרכיו ומעשיו, שיתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות. וברכה והצלחה ליצחק ורינה יעקובי ולמרדכי ומרים כהן היינן

מרכות ואחוליס אפסיים

זריה ואורלי חובב היינן בהגיע זהוראי-זיסים נ"י למצוינות יהי רצון שיעלה במעלות התורה והיראה. שיתברך ברוחניות בגשמיות ויצליח בלימודיו ובכל דרכיו ומעשיו ותרונו נחת מיוצאי חלציקם. וברכה והצלחה ליוסף ושרה חובב שירונו נחת מכל יוצאי חלציקם.

מרכות ואחוליס אפסיים

לארז ופרנאז סלדיאן היינן להולדת הבן נ"י יה"ר שיעלה במעלות התורה והיראה ויצליח בכל דרכיו ומעשיו, שיתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות. שתזכו לשנים רבות וטובות וברכה והצלחה לאשרף יעקוביאן ולמשפחת כלימי

ברכה והצלחה לידדנו

זיון ושמהה אהרזי על כל הסיוע והעזרה שיתברכו ברפואה שלימה ובכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות בפרנסה טובה הם ובני ביתם לשנים רבות וטובות ונעימות וזיווג הגון לבנותיהם

ברכה והצלחה בתבל

ארגון "אברהם יגב" משדר בלויין בכל מוצאי שבת את שיעורו של הראשון לציון הרח"ג יצחק יוסף שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה 20:30 השיעור יוקרן על גבי מסך ענק. בע"ה תתקיים סעודה רביעית, בחסות "בית הלחם" מקום מיוחד לנשים

מרכות ואחוליס אפסיים

לרן ושירית אלעזר היינן להולדת הבן נ"י יה"ר שיעלה במעלות התורה והיראה ויצליח בכל דרכיו ומעשיו, שיתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות. שתזכו לשנים רבות וטובות ונעימות. וברכה והצלחה ליששכר ועופרה אלעזר ויוסף והדסה שבתאי

אברהם מוסאי

לעיני הישר והענו בן איבז ז"ל. נפטר יג כסלו ביום שישי פקידת שנתו.

סעדה ג'רפי

לעיני האשה הצנועה בת יחיא ז"ל. נפטרה ח' כסלו ביום ראשון פקידת שנתה.

ברכה והצלחה

לשלמה ואילנית דורזן וכל משפחתם היינן. על כל הסיוע והעזרה לזיכוי הרבים. שיתברכו ברפואה שלימה ובפרנסה טובה ובכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות הם ובני ביתם לאורך ימים ושנים, והצלחה בלימודים לכל ילדיהם.

ברכה והצלחה

לידידנו מזכי הרבים פנחס ושירה יעקובי על כל הסיוע והעזרה שיתברכו ברפואה שלימה ובכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות בפרנסה טובה הם ובני ביתם לשנים רבות וטובות ונעימות.

מרכות ואחוליס אפסיים

לרן ושירית אלעזר היינן להולדת הבן נ"י יה"ר שיעלה במעלות התורה והיראה ויצליח בכל דרכיו ומעשיו, שיתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות. שתזכו לשנים רבות וטובות ונעימות. וברכה והצלחה ליששכר ועופרה אלעזר ויוסף והדסה שבתאי

ברכה והצלחה

לידידנו מזכי הרבים שבתאי ושירה מוסאי על כל הסיוע והעזרה שיתברכו ברפואה שלימה ובכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות בפרנסה טובה הם ומשפחתם לשנים רבות וטובות ונעימות.

שבת שלום ומבורך

בריאות והחלמה איתנה:	לשליח ליד נשמת:
משה נאמן בן מרים היינן מרדכי יעקובי בן ציפורה היינן מרדכי עמרני בן רבקה היינן רם-שלמה-רפאל כהן-זדה בן זליכה בנהור (בני) חי בן אירן היינן ישראל פרג"י רפאל בן מרים היינן יצחק-חי כהנזדה בן פרידה היינן	שבטאי מוסאי בן זליכה ז"ל יהודה קפשיאן בן מרים ז"ל חיים ג'רפי בן אברהם ז"ל יוסף חיים גאלי בן ג'מזו ז"ל שלמה קורלי בן דניאל ז"ל יפת בן דוד סעיד ז"ל דוד טוטיאן בן רחמים וגוהר ז"ל
בבאי באבאי בן מורוורי היינן הגנזרי אברהם בן חאנום היינן גולשן באבאי בת מרים מנבית אילן רפאל פרץ בן אנט היינן שרה ביבי לארי בת רבקה מנבית רחל מוסאי בת ביבי מנבית זליכה גמזו בת חנה מנבית	בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

”וככל אשר התן לי עשר אעשרנו לך”

שאלה: אלו הנוהגים להפריש בכל חודש מעשר כספים, האם יכולים לנכות מסכום המעשר דמי פריסת בניהם ובנותיהם אשר עמם בבית?

תשובה: מבואר בגמרא ובפוסקים, כי מצד הדין אין חיוב על האדם לזון את בניו ובנותיו שהם יותר מגיל שש שנים, ואין החיוב לזון את בניו מעל גיל זה, אלא מדין צדקה, כי הקרוב קרוב קודם, והואיל וכל אדם חייב במצוות צדקה, ממילא עליו לזון את בניו ובנותיו. אך אם אין לו במה לזון אותם, אינו חייב במזונותיהם מן הדין.

ולפיכך אמרו בגמרא במסכת כתובות (דף נ.ו.) על מה שנאמר בתהלים ”אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת”, וכי אפשר לעשות צדקה בכל רגע ורגע, אלא דרשו רבותינו שבעיר יבנה, זה הזן את בניו ובנותיו שהם קטנים. כלומר, מי שזן את בניו ובנותיו הקטנים שהם מעל גיל שש שנים, אף שאינו חייב מן הדין לזונם, הרי הוא מקיים מצוות צדקה בכך שהוא זן אותם. וכן כתב רבינו הרמב”ם (פ”י מה’ מתנות עניים), שהנותן מזונות בניו ובנותיו שאינו חייב מן הדין במזונותיהם, כדי ללמד אותם תורה ולהדריכם בדרך ישרה, הרי זה בכלל מצוות צדקה.

ולכן כתב המהר”ם מרוטנבורג בתשובה, שיש להקל גם כן לענין מעשר כספים, שיהא רשאי כל אדם לנכות את הוצאות בניו ובנותיו שהם מעל גיל שש, שהרי הוא מקיים בזה מצוות צדקה. ואף שהגאון חיד”א כתב לחלוק על המהר”ם מרוטנבורג, משום שעל פי הקבלה יש חיוב גמור במצוות מעשר כספים דווקא. ועוד שמבואר בפוסקים שדוקא מצוה שלא היתה יכולת לקיימה מבלעדי מצוות מעשר, מותר לקיימה ממעות מעשר, אבל דבר שהיה נעשה גם בלאו הכי, כגון מזונות בניו ובנותיו, אין להשתמש במעות מעשר לצורך אותו הדבר. אולם מרן הרב זצוק”ל כתב לחלוק על דברי הגאון חיד”א בזה, והעלה שהעיקר להלכה כדעת המהר”ם מרוטנבורג, שמותר להשתמש במעות מעשר לצורך מזונות בניו ובנותיו, ואף שכיום על פי תקנות הרבנות הראשית לישראל חייב כל אדם לזון את ילדיו עד גיל חמש עשרה שנים, מכל מקום אין זה מונע ממנו לתת מעות אלו ממעות מעשר.

לסיכום: הנוהג לתת מעשר כספים, רשאי לנכות מדמי המעשר את הוצאות בניו ובנותיו שהם למעלה מגיל שש שנים. ומכל מקום מי שנהג עד כה לתת מעשר כספים אך ורק לעניים אחרים, מה טוב שיעשה התרת נדרים על מה נהג עד כה לתת מעשר לצדקה ממש, ומעתה יוכל לתת ממעות המעשר לצרכי ילדיו. ופשוט שכל זה הוא דוקא במי שמחנך את ילדיו על ברכי התורה ממש, שאז יש מקום לומר שמקיים בזה מצוות צדקה, אבל אם בניו לומדים במוסדות שאינם של תורה וכיוצא בזה, אי אפשר להחשיב הוצאה כזו כמצוות צדקה כלל. ומי שחננו ה’ ויש לו לתת מעות לצדקה מלבד הוצאות בניו ביתו, יאחז צדיק דרכו לתת כל המעשר לעניים ולאביונים ולעמלי תורה ולישיבות הקדושות. ועץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

עוד מספר עניינים בנושא מעשר:

- א. יש לאדם טובת הנאה, גם כלפי עצמו, בחלוקת כספי מעשר כספים וצדקה.
- ב. אין חובה לתת מעשר מכל הכנסותיו, כי אם ממה שנשאר אחרי הוצאות הנצרכות לנהל רמת חיים כמקובל לפרנסת ביתו.
- ג. לא שייך לתת מעשר מהברוטו של השכר, שהרי המס יורד ממנו, והעובד לא מקבל אותו. אדרבה, מסתבר שיש מקום להחשיב חצי מתשלומי מס-הכנסה וביטוח-לאומי, ככספי מעשר כספים.
- ד. רשאי אדם לתת עד חצי מכספי החומש (עשירית) לצורכי עצמו, כגון לרכישת תפילין ומזוזות, ולהידור במצוות ולהחזיקת ילדיו.
- ה. את יתרת הכסף (1/20 לערך) צריך אדם לתת כצדקה למי שנצרך לכך מחוץ לבניו ביתו.
- ו. אסור לאדם להרעיב את בניו על מנת לתת צדקה.

”מכל מלמד” השכלתי...”

כח הדיבור = פרשת ויצא

ויצא=ר”ת צדיק אחד ישנו והלך. לומדים מהפרשה מהו צדיק ושמו הטוב שמשאר **שם** במקום אחרי לכתו מבאר שבע. **מבאר שבע**=ר”ת שם. על כך אומר רש”י: שיציאת צדיק גורמת שהאור שעשה במקום, פשוט כבה. **כי בא השמש**=ר”ת כבה. מקומו בחיים צריך להיות במקום של צדיקים, ואם יצאו, צריך ללכת אחריהם. ”ויצא יעקב מבאר שבע”=ס”ת **ערב**, שתיקן תפילת ערבית, וגם זמנה רשום: **ערב=רבע** שעה זהו זמן תפילת ערבית. ”ויפגע במקום וילן שם”, אומר רש”י החלו האבנים לריב, עליו ישים ראשו צדיק זה, בשביל השלום חיברם השם יתברך ועשה מהם אבן אחת שיהיה נח לצדיק. אם אבנים עושות שלום ביניהן כדי לרצות את הצדיק, אז מדוע אנתנו לא עושים שלום בינינו כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו ולצדיקים שבדור ונקיים ”כל אשר יורוך” ונדבק בעפר רגליהם כמו האבנים. ”ויחלום והנה סלם... מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו” ללמד שהתורה נתנה לנו סלם כח עזר לאדם לעלות ולהתעלות בו ולהיות כמלאכי אלוקים. ”ויורדים” ללמד שאדם שמתמש בתורה ובסלם קרדום לחפור בו, אזוי באה המילה ”ויורדים”. אל תקרי **עולים** אלא **עלים** שעפים ברוח. פחד יעקב אבינו מחיות רעות ולכן עשה את האבנים כמין מרזב, כמין וילן מילת וילון. והתורה מגנה ומצלא. ”**איש תם**”=אדם ירא שמיים תורה מצוות. ”וישכב במקום ההוא” אומר רש”י אבל י”ד שנה שישמש בבית שם ועבר, לא שכב בלילה שהיה עוסק בתורה. ”ויצא מבאר שבע וילך חרנה”=ר”ת **חמוש**, ובמה **חמוש? בחומש**. ”סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמיים”=ר”ת **אומה**. ואין אומתנו אומה אלא בתורתה, ואם נתמיד בתורה נוכח להשגחה תמיד. (מעבדכם הנאמן א.ש.)

מושגים לשנת השמיטה (המשך)

א. ספיחין: כינוי לירקות או קטניות שצמחו מאליהם בשדות או נשרו בעונת הקטיף הקודמת. מדין התורה מותר לאכול מהם בשמיטה, אך חכמים חששו מפני אנשים שעברו עבירה ויזרעו את שדותיהם בסתר ויאמרו שהצמחים עלו מאליהם, ולכן אסרו אכילת ספיחין. איסור ספיחין חל רק על ירק וקטניות ולא בפירות עץ.

ב. פרוזבול: תקנת הלל הזקן המבטלת את השמטת החובות הכספיים בשנה השביעית. מדין תורה כל חובות ההלוואות הכספיים שקדמו לשנה השביעית בטלים בשנה השביעית, מלבד חובות שחייבים לבית דין. ולכן הלל תקן שכל אדם יוכל למסור לבית דין את שטרי ההלוואה שחייבים לו, ובית הדין ידאג לגביית חובות אלה.

" ואבותינו סיפרו לנו "

סיפורי שנת השמיטה

הרבנית והתפוח

בביתו של רב ידוע, היתה עובדת רומניה. בבוקר אחד היא הודיעה במפתיע לרבנית בעלת הבית שהיא נאלצת לחזור לארץ מולדתה וממחר היא מפסיקה לעבוד. שמעה הרבנית כך, וביקשה להעניק לה דבר-מה עבור עבודתה. חיפשה ולא מצאה, עד שראתה על השולחן תפוח, עטפה אותו יפה-יפה והגישה אותו כתמורה לעובדת. ערכו של תפוח ברומניה, לא יכול אף אחד לדעת...

לאחר שהעובדת יצאה כבר את הבית, הגיע הרב הביתה, ואשתו סיפרה לו כמשיחה לפי תומה את הודעת העוזרת ועל התפוח שהעניקה לה במנתה.

נחרד הרב ואמר: הכיצד, רעייתי, נתת לה את התפוח, והלא שנת שמיטה היא, ויש איסור לתת לגוי פירות שמיטה?!

אז מה אעשה עתה? שאלה הרבנית. צריך לרוץ אחריה ולקחת ממנה את התפוח, השיב.

הרבנית יוצאת לרחוב כדי לדלוק אחר הרומניה. לאחר כברת-דרך לא קטנה היא מוצאת אותה על יד תחנת האוטובוסים. בדיוק באותו הרגע הגיע האוטובוס, והרבנית מסמנת בידה לעובדת שיש לה דבר-מה ממנה, אך זו עשתה עצמה כאינה רואה וכאינה שומעת ועלתה על האוטובוס.

ראתה הרבנית כך, ועלתה אף היא לאוטובוס, שילמה לנהג כרטיס נסיעה וכל זאת כדי ליצור קשר עם העובדת ולהוציא מידה את התפוח.

כשני אירע דבר מדהים. הרומניה, בראותה את הרבנית מתקרבת לעברה, עשתה תנועה של 'כניעה', ואמרה: "אל תעשי לי מאומה, אחזיר לך הכל". ובעוד היא מדברת, היא מכניסה את ידה לתיק ושולפת משם את כל תכשיטיה של הרבנית...

למרות ההלם הגדול שאחז ברבנית למראה הנס, לא הרפתה עדיין מעניין התפוח, וביקשה מהרומניה שתחזיר לה את התפוח. רק לאחר מכן התפתנה לעמוד על מה שאירע לה, והתברר שאלמלא ההקפדה על הלכות שביעית, והמרדף שניהלה הרבנית אחר העובדת, היו נגנבים ממנה תכשיטים יקרים שעברו מדור לדור במשפחה. (עלינו לשבח)

"הלימונים" של עובדיה לוי

"הלימונים" של עובדיה לוי עשו בערב שביעית פי שלוש יותר. וכך הוא סיפר:

היתה זו שמיטה ראשונה שאותה התכוון לקיים. בין עצי הלימון של "החוה" שלו יש מה שקרוי "לימון קייציי", עץ זה הוא בדרך כלל פחות נדיב בפירותיו. אולם, לפני אותה שמיטה הוא פעל "לפי הספר", לפי "ספר הספרים", ונתן באותה שנה אחת, של ערב שביעית, יכול של שלוש שנים. כמו שכתוב בברכת השביעית "לשלוש שנים".

הברכה ביבולו היתה גם במחיר... אם בימים כתיקונם הוא היה משיג על לימון שכזה 30 אג"ל לק"ג, הרי בערב השמיטה הוא הצליח להשיג לא פחות מאשר 1.6 ש. הוסף את מכפיל המחיר על מכפיל הפר, הרי רווח הלימון הקייציי של עובדיה לוי היה פי 15... (מבקשי תורה כרך ב' תשנ"ד)

רוח סערה עושה דברו, לגיבור כח עושה דברו.

לקראת שנת השמיטה תש"מ, במסגרת ביקור שערך רבה של קוממויות, במושב "תלמי אליהו", מחליטה קבוצה מחברי המושב לשמור שמיטה כהלכתה. לאחד החברים, מטע גדול של פרחי סייפנים (פעמונים) הגדלים בחממה מוגנת ומיועדים ליצוא. בהגיע עת הקטיף, בתקופת האביב, הוא מגיע לחממה בלווית צוות פועלים ופתאום עיניו חושכות. כתמים לבנים בוהקים מול עיניו מעל העלים. הוא בודק וממשיש ואינו מוצא כל הסבר לתופעה בעלת המשמעות האחת: הפרחים פגומים, ואינם ראויים כעת לשיווק.

לבסוף לאחר חקירות ובדיקות, מתבררת התלומה. מטוס ריסוס חלף על שדות המושב הסמוך, ניר יצחק, ברססו חומר המונע גדילתם של עשבים רעים. בסיימו את מלאכתו פלט את כמות החומר שנותרה מעל לשטח שומם; ברגעים אלו בדיוק התחוללה סופה עזה שרוחותיה הוליכו את החומר המרוסס - היישר לפרחים שבחממה הסמוכה...

"עמדתי בחממה" מספר החקלאי "ראיתי בעינים כואבות את עמלי שגגתי בו שנה שלימה - יורד לטמיון. יבול תשליט אבד.

השנה הבאה, הרי 'שמיטה' היא והחלטתי שלא לעבוד בה. מה איפוא אוכל, ממה אתפרנס?

חולפים שבועיים, ויהודה מקבל מחבי "כימאיר" - לה השתייך המטוס - שיק על סך 84,000 ל"י. (שהיה סכום עצום בזמנו). חששו שמה תפגום הפרשיה בשמה הטוב של החברה, העדיפו להסתירה ע"י מענק גבוה כפיצוי. כך - ללא דיונים ומאבקים - קיבל סכום נכבד שהספיקה לו, כעדותו, לכסות חובות משכנתא מעיקים, ולהתפרנס בכבוד במשך השנתיים הבאות.

מטוס טועה, סופת רוחות המתחוללת בדיוק ברגעי שגגת הטייס, הם בעצם שלוחי ההשגחה העליונה שציוותה מראש התורה את הברכה לאותו חקלאי שומר השביעית מיתלמי אליהו.

"ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור"

השאלה הנשאלת היא, הרי לבן הוא בן בתואל, ואיך יעקב אומר בן נחור?

התירוץ: חז"ל דרשו כי המזכיר שם צדיק, חייב לברכו והמזכיר רשע חייב לקללו.

יעקב ידע שלבן רשע, וכשמזכיר את שמו צריך לקללו, אך כיצד יעשה ליד מכריו של לבן?

על כן התחכם וקללו בדרך רמז "בן נחור" דהיינו שראוי לנוחרו, שהיא מיתה גרועה, כמאמר חז"ל "עם הארץ רשע ראוי לנוחרו". וזאת הייתה כוונת יעקב באומרו "בן נחור".

אך ידידי לבן חשבו שהוא מתכוון לסבו, אביו של בתואל וכך יצא ידי חובת כולם.

(ראובן אמונה הי"ו) (לע"נ גולי בת ביבי ז"ל)